

LLINDAR

Emili BOIX-FUSTER

Ens plau poder presentar una nova edició de la revista anual del Grup Català de Sociolingüística corresponent a l'any 2004. Continuant amb el disseny establert en el número 16, aquest exemplar de *Treballs de Sociolingüística Catalana* està format per un bloc central monogràfic, d'una banda, i una secció miscel·lània, de l'altra. El bloc monogràfic està dedicat en aquesta ocasió a la situació i l'evolució sociolingüístiques de les Illes Balears. Com els lectors i lectores saben bé, les Illes Balears ja no són de cap manera les tòpiques *illes de la calma* on es conservaven maneres de parlar i de viure tradicionals. Ben al contrari: les Illes Balears i Pitiüses, dins de la seva diversitat interna, estan experimentant canvis vertiginosos i espectaculars en tots els àmbits, també en els lingüístics. La balearització econòmica, social, demogràfica i turística també pot esdevenir, com augurava fa poc Isidor Mari,¹ balea-

1. MARI, Isidor (2004): «La balearització lingüística: una destrucció coherent?». *Escletxa* 5 (estiu). Revista de la CAL (Coordinadora d'Associacions per la Llengua).

rització lingüística, és a dir, minorització de la llengua pròpia davant de la intensitat d'entrada i irrupció de grups al·loglots. Entendre el que està passant a les Illes en aquest començament del segle XXI és urgent per als illencs en primer lloc —si volen fer res per intervenir-hi— i és també urgent per a la resta de catalanoparlants, perquè aquest model de neobalearització lingüística és també exportable als altres territoris. Nou articles tracten específicament la situació sociolingüística balear. El coordinador, Joan-Albert Villaverde, en fa la presentació corresponent en l'apartat següent. Poques setmanes abans del tancament de l'edició del volum, un dels autors dels articles ha estat elegit representant en la cambra europea d'Estrasburg. Aprofitem aquí per felicitar-lo i desitjar-li els millors èxits —no debades és el primer sociolingüista del país a ocupar un escó parlamentari.

En la revista continua havent-hi una secció lliure o miscel·lània, que permet publicar recerques alienes al tema central. Tres dels quatre treballs d'aquesta secció (els de Fukuda, Galindo i Torrens) són producte de tesis doctorals en curs, totes en el marc del Centre Universitari de Sociolingüística i Comunicació (CUSC), l'entitat que generosament empara les activitats del Grup Català de Sociolingüística dins de la Universitat de Barcelona. Significativament, tres dels quatre articles de la part miscel·lània tracten dels efectes sociolingüístics de la globalització en la societat catalana. Així Fukuda estudia la comunitat japonesa a Barcelona i Torrens fa el mateix amb la comunitat italiana, mentre que De Rosselló i Boix analitzen les ideologies lingüístiques dels estudiants de la Universitat de Barcelona, particularment el seu capteniment davant de les tries i negociacions lingüístiques que comporta la creixent presència d'estudiants estrangers a les aules de la universitat més gran del país. Per la seva banda, Galindo tracta dels nous usos lingüístics en el sistema escolar català, concretament de les alternances de codi, un tema ja clàssic en la sociolingüística catalana.

El volum es completa amb dues contribucions breus: un article d'opinió, escrit per la Junta de l'associació el mes de juliol de 2004, sobre el programa d'actuació en política lingüística de la Generalitat de Catalunya, i un altre de redactat per Emili Boix-Fuster entorn de l'exposició «Veus» del Fòrum de les Cultures. Barcelona 2004. Clouen el volum una nova secció de ressenyes, els resums dels articles (amb les corresponents traduccions a l'anglès) i la memòria d'activitats del GCS corresponent a l'any 2003. Així mateix, també s'ha inclòs en aquest volum un document amb les normes per a la presentació d'originals per a la publicació.

Volem fer constar aquí que aquest any 2003 ha estat especialment dinàmic per al Grup Català de Sociolingüística, tant pel que fa al funcionament associatiu com pel que fa a la seva revista. La Junta del GCS —i molt especialment la Comissió d'Usos Interpersonals— ha difós el número 17 de *Treballs de Sociolingüística Catalana* en sectors clau de la societat, mit-

jançant entrevistes personals i trameses de correu seleccionades. El nombre de socis de l'associació continua creixent (ja assoleix els noranta membres en data de juny del 2004). S'ha creat una nova pàgina web (www.sociolingüística.org) que permet la participació i la informació electròniques dels socis. El GCS ha passat a conduir el Fòrum Electrònic de Sociolingüistes. Una nova Comissió *ad hoc* està preparant un nou Congrés de Llengua i Educació per a la tardor del 2005. S'ha convocat ja el segon premi La Lupa d'Or, que tria la millor obra de sociolingüística de l'any anterior a partir de les candidatures proposades pels socis. Així mateix, el GCS, representat pel seu President, continua participant en la Comissió Permanent del Consell Social de la Llengua de Catalunya. Finalment, *last but not least*, la Junta ha estat renovada parcialment: en les eleccions del gener del 2004 foren elegits nous vocals Brauli Montoya (Universitat d'Alacant) i Mireia Galindo (Universitat de Barcelona i Formació d'Adults, Conselleria de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya). Els altres membres de la Junta són: Noemí Ubach (CPNL de Santa Coloma de Gramenet), com a vocal; Carles de Rosselló (CUSC de la Universitat de Barcelona i CPNL de Santa Coloma de Gramenet), com a secretari; Montserrat Casacuberta (CPNL de Lloret de Mar), com a tesorera, i Emili Boix-Fuster (CUSC de la Universitat de Barcelona), com a president.

Volem informar també de petits canvis organitzatius en la revista. Per a agilitar-ne el funcionament, s'ha creat un Consell de Redacció, més de caire executiu en el dia a dia, al costat d'un Consell Assessor, que es reunirà amb una freqüència menor i que ajudarà en les grans línies de publicació i en la selecció i tria del material rebut. S'estan fent gestions perquè la revista estigui valorada en la màxima posició en el rànquing de revistes acadèmiques que està elaborant el DURSI de la Generalitat de Catalunya, cosa no gens fàcil ja que no es publica en llengua anglesa. A més, el fet que els sociolingüistes treballen en un terreny interdisciplinari, en els marges de la lingüística, de la sociologia i de l'antropologia, dificulta a vegades que la nostra feina sigui coneguda i reconeguda com caldria. El Consell de Redacció, en la darrera reunió, aprovà que el tema monogràfic per al número 19 serà la situació sociolingüística a Andorra i que els coordinadors del número seran Joaquim Torres i un especialista triat pel govern del Principat. Evidentment fem una crida a la presentació d'articles per a la part miscel·lània, que, com és costum, seran revisats per dos especialistes anònims.

Cal agrair novament aquí la col·laboració amatent d'Edicions Onada de Benicarló en la publicació d'aquesta revista, especialment la del seu responsable, Ramon París, i la del seu conseller científic, Miquel-Àngel Pradilla. I, evidentment, cal agrair el suport donat per la Secretaria de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya, pel Consell de Mallorca i per la Universitat de les Illes Balears. Així mateix, agraiem a la Direcció General de Política

Lingüística del Govern de les Illes Balears la seva contribució amb l'article preparat per Joan-Albert Villaverde sobre l'Enquesta sociolingüística 2003.

Permeteu-me, per acabar, uns breus comentaris *editorials*. En els darrers mesos s'han produït importants novetats en el context polític que poden afectar l'evolució sociolingüística dels països de llengua catalana. Esmentem els canvis de govern a les Illes Balears —el retorn del PP al govern autonòmic—, la revalidació per majoria absoluta del PP al davant del govern autonòmic valencià, els canvis a Catalunya —formació d'un govern tripartit PSC (PSC-PSOE)-ERC-ICV— i a Madrid —tornada del PSOE al davant del poder central espanyol—, i el procés constituent europeu, amb una marginació clara de la llengua catalana-valenciana. Ara caldrà veure com cadascun d'aquests poders polítics intervenen —o no, que també és una manera d'intervenir— en els processos de globalització, recuperació lingüística i migracions que afecten els nostres països.

La nostra associació de sociolingüistes, d'acord amb els seus estatuts, col·labora des de la seva independència en totes les polítiques que assegurin un futur per als nostres passats, que assegurin un avenir per a la nostra llengua pròpia, que permetin viure fàcilment en la nostra llengua. Aquesta posició es plasma en l'article d'opinió de la Junta que publiquem en aquest número.

Hi ha molta feina a fer per assegurar futurs amables a la nostra llengua dins del plurilingüisme creixent de les nostres societats. Els i les sociolingüistes, des de totes les seves branques (variacionisme, antropologia lingüística, planificació lingüística, sociologia de la llengua, dret lingüístic, pragmàtica, anàlisi del discurs...) tenim molt a dir i a fer, des de les nostres investigacions. Hi ha senyals d'un dinamisme prometedor en la sociolingüística al nostre país. En primer lloc, el Govern de la Generalitat de Catalunya, en el seu recent Pla d'acció de política lingüística 2004-2005 (juliol 2004), acaba de declarar la voluntat de crear una Agència Catalana de Plurilingüisme, que desenvoluparia els recursos tecnològics en aquest camp i la recerca sociolingüística i educativa. En segon lloc, del 20 al 23 de març del 2005 tindrà lloc a Barcelona el Cinquè Congrés Internacional de Bilingüisme. En tercer lloc, està previst per al proper any 2005 el I Congrés de Joves Sociolingüistes, indicatiu de l'empenta i iniciativa dels qui han d'agafar el relleu de la disciplina ben aviat.

Esperem que *Treballs de Sociolingüística Catalana* sàpiga continuar reflectint i esperonant aquest dinamisme tan saludable de la sociolingüística en el conjunt del nostre àmbit cultural i lingüístic, al costat de les revistes germanes *Revista de Llengua i Dret*, *Llengua i Ús*, *Noves SL* i l'acabada de néixer *Revista de Sociolingüística i Comunicació*, de la Universitat de Barcelona. Aquest repte no és fàcil, perquè la sociolingüística (catalana i internacional) encara no està prou consolidada (recordem, per exemple, que no hi ha cap associació internacional de sociolingüistes). Fishman, un dels patriarques de la sociolingüística planetària, era molt dur en el seu diagnòstic de la discipli-

na fa dotze anys: «After three decades, sociolinguistics has remained just as it was: a province of linguistics and anthropology, and a rather provincial province at that».² Confiem que aquest diagnòstic s'hagi equivocat.

2. FISHMAN, J. (1992): «Foreword», dins Glyn Williams, *Sociolinguistics: A Sociological Critique*. Londres: Routledge. Pàg. viii.